

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

DWOiP-I.053.3.2026
Warszawa, 24 sierpnia 2026 r.

Pani
Sylvia Gregorczyk-Abram
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Rzecznik,

w odpowiedzi na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 25 czerwca 2026 roku odnoszące się do istniejącej luki prawnej dotyczącej zasad identyfikacji funkcjonariuszy Służby Więziennej, której dalsze funkcjonowanie stwarza systemowe ryzyko naruszenia zakazu tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego i poniżającego traktowania albo karania (znak KMPT.571.6.2026.WCh), uprzejmie informuję, co następuje.

Podzielam stanowisko, zgodnie z którym sygnalizowana w wystąpieniu luka prawna tworzy stan niepożądany w świetle zakazu tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego i poniżającego traktowania albo karania. Sytuacja ta uzasadnia podjęcie odpowiednich i skutecznych środków prewencyjnych, mających na celu wyeliminowanie potencjalnych braków w istniejących zabezpieczeniach oraz ochronę osób przebywających w jednostkach penitencjarnych przed możliwością nadużyć.

Zgodnie z zasadą subsydiarności to na Państwach-Stronach Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności spoczywa przede wszystkim obowiązek zapewnienia ochrony praw zagwarantowanych w Konwencji i jej protokołach dodatkowych. Obowiązki państwa wynikające z art. 3 Konwencji obejmują nie tylko zakaz dopuszczania się przez władze i ich funkcjonariuszy tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, ale również obowiązek przeprowadzenia skutecznego postępowania w przypadku wiarygodnego zarzutu takiego naruszenia.

Europejski Trybunał Praw Człowieka wielokrotnie wskazywał, że postępowanie dotyczące zarzutu naruszenia art. 3 Konwencji powinno umożliwiać ustalenie okoliczności zdarzenia oraz identyfikację i, w razie potrzeby, pociągnięcie do odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za naruszenie. W tym kontekście znaczenie ma zapewnienie skutecznych mechanizmów umożliwiających identyfikację funkcjonariuszy państwowych, w szczególności w sytuacjach, w których stosowane są środki ochrony utrudniające rozpoznanie ich tożsamości.

Istotne znaczenie w tym zakresie mają również standardy formułowane przez Komitet Przeciwko Torturom ONZ oraz Europejski Komitet ds. Zapobiegania Torturom oraz Niehumanitarnemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu. Wskazują one na potrzebę

zapewnienia możliwości identyfikacji personelu wykonującego czynności wobec osób pozbawionych wolności, również w sytuacjach, w których ze względów bezpieczeństwa konieczne jest korzystanie z odzieży lub wyposażenia ochronnego. Identyfikacja funkcjonariusza nie musi przy tym oznaczać ujawnienia jego danych osobowych – może odbywać się również za pomocą indywidualnego numeru identyfikacyjnego, o ile umożliwia on ustalenie tożsamości konkretnego funkcjonariusza.

W kontekście powyższych uwag należy uznać, że obowiązujące regulacje dotyczące oznaczania funkcjonariuszy Służby Więziennej nie zapewniają w sposób wystarczający możliwości ich indywidualnej identyfikacji w sytuacjach, w których korzystają oni ze środków ochrony osobistej podczas interwencji i stosowania środków przymusu bezpośredniego. W praktyce może to prowadzić do sytuacji, w których indywidualny znak identyfikacyjny funkcjonariusza pozostaje niewidoczny, a tym samym utrudnione jest późniejsze ustalenie tożsamości osoby podejmującej określone czynności.

W rezultacie w połączeniu z innymi okolicznościami takimi, jak zasłonięcie twarzy funkcjonariusza, brak rejestracji audio-video czynności lub niewystarczająca jakość zapisu, może to utrudniać identyfikację konkretnego funkcjonariusza przez właściwe organy, a tym samym pociągnięcie go do odpowiedzialności w przypadku przekroczenia uprawnień, w tym stosowania tortur lub innych form okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania.

Dodatkowym czynnikiem jest dynamika zdarzeń towarzyszących stosowaniu środków przymusu bezpośredniego oraz ograniczone możliwości dowodowe, jakimi mogą dysponować osoby pozbawione wolności. Okoliczności te przemawiają za wprowadzeniem rozwiązań zapewniających skuteczną identyfikację funkcjonariuszy także w takich sytuacjach.

Przedstawione wyżej okoliczności wskazują na potrzebę poszukiwania skutecznych rozwiązań w tym zakresie. Kwestia zapewnienia osobom pozbawionym wolności skutecznej ochrony ich praw, w tym możliwości identyfikacji funkcjonariuszy i pociągnięcia ich do odpowiedzialności w przypadku przekroczenia uprawnień, jest dla mnie szczególnie istotna. W związku z tym prowadzone są, przy moim wsparciu, działania zmierzające do wypracowania rozwiązań, które pozwolą lepiej odpowiadać na wskazane wyżej wyzwania.

W szczególności Służba Więzienna podjęła już działania organizacyjne zmierzające do zwiększenia możliwości identyfikacji funkcjonariuszy, a równocześnie analizowane są rozwiązania o charakterze legislacyjnym, które mogłyby w sposób systemowy uregulować tę kwestię.

W odniesieniu do podjętych działań organizacyjnych informuję, że w dniu 6 lipca 2026 r. zdecydowano o przekazaniu dyrektorom okręgowym Służby Więziennej następujących poleceń:

1. w przypadku pełnienia służby przez funkcjonariuszy w kamizelce kuloodpornej, nożo- i igłoodpornej – każdorazowe umieszczanie w widocznym miejscu znaku identyfikacyjnego numerycznego, o którym mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie umundurowania i wyposażenia polowego funkcjonariuszy Służby Więziennej;

2. oznaczanie środków ochrony w postaci kasków ochronnych z osłoną twarzy oraz kamizelek ochronnych w sposób pozwalający na każdorazową identyfikację używających ich funkcjonariuszy;
3. wprowadzenie procedury dokumentowania faktu wydania środków ochrony wskazanych w pkt 2 konkretnym funkcjonariuszom.

Podjęte działania mają na celu zapewnienie możliwości skutecznej identyfikacji funkcjonariuszy Służby Więziennej również w sytuacjach, w których korzystają oni ze środków ochrony osobistej, przy jednoczesnym uwzględnieniu konieczności zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonariuszy oraz skuteczności podejmowanych przez nich interwencji. Właściwe wyważenie tych wartości jest niezbędne dla prawidłowego wykonywania zadań przez Służbę Więzienną, z poszanowaniem praw i godności osób pozbawionych wolności.

Jednocześnie podjęte działania organizacyjne należy traktować jako rozwiązanie odpowiadające na sygnalizowany problem w ramach obowiązujących przepisów. Dostrzegam przy tym potrzebę dalszej analizy rozwiązań o charakterze normatywnym, które pozwoliłyby w sposób trwały i kompleksowy uregulować zasady identyfikacji funkcjonariuszy korzystających ze środków ochrony osobistej.

Zagadnienia podniesione w wystąpieniu Rzecznika były również przedmiotem spotkania, któremu przewodniczyłam w Ministerstwie Sprawiedliwości z udziałem ówczesnego Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich prof. Wojciecha Brzozowskiego, przedstawicieli Biura Rzecznika oraz kierownictwa Centralnego Zarządu Służby Więziennej. Spotkanie to wpisywało się w prowadzony dialog dotyczący wypracowania rozwiązań służących wykonywaniu kary pozbawienia wolności w sposób zgodny ze standardami ochrony praw człowieka, w tym zapewnieniu osobom pozbawionym wolności skutecznych gwarancji ochrony przed nadużyciami.

Jestem przekonana, że podjęte działania stanowią istotny krok w kierunku rozwiązania problemu wskazanego w wystąpieniu Rzecznika Praw Obywatelskich. Jednocześnie deklaruję gotowość do dalszej współpracy i wymiany stanowisk w zakresie rozwiązań służących zapewnieniu zgodnego z prawem i standardami ochrony praw człowieka funkcjonowania systemu penitencjarnego w Polsce.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/